

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Johtava asiantuntija Eeva-Maija Puheloinen

Selvitys
4.10.2022

1/1

Eduskunnan talousvaliokunnalle

HE 76/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

SELVITYS SERPENTIINIKALLIOISTA

Eduskunnan talousvaliokunta pyysi kuulemistilaisuudessa 29.9.2022 työ- ja elinkeinoministeriöltä selvitystä serpentiinikallioista liittyen hallituksen esitykseen luonnonsuojelulaiksi.

Lakiesityksen 67 § sisältää tiukasti suojellun luontotyypin heikentämissiellon, joka koskisi serpentiinikallioita seuraavalla tavalla: *serpentiinikalliot, -kivikot ja soraikot, jotka ovat serpentiinistä tai muusta ultraemäksisestä tai emäksisestä kivilajista muodostuvia kallio-, kivikko- tai soraikoesiintymiä, joilla esiintyy serpentiinikasvilajistoa.*

Työ- ja elinkeinoministeriö on keskustellut asiasta Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) kanssa ja lausuu seuraavaa:

Lakiesityksen kivilajiin perustuva määritelmä pitää sisällään sekä paljastuneen kallion että kallioperän, joka on maapeitteinen (eli sijaitsee vaihtelevan paksuisen maapeitteen alla). Serpentiiniittiä, muuta ultraemäksistä tai emäksistä kivilajia esiintyy Suomen kallioperässä karkeasti arvioituna noin 15 %. Kaikesta Suomen kallioperästä vain noin 2 % paljastunutta kalliopintaa.

Serpentiiniitissä, muissa ultraemäksissä ja emäksissä kivilajeissa on malmipotentialiaa. Näissä kivilajeissa on runsaasti tunnettuja malmiesiintymiä, ja kivilajien erilaiseen hyödyntämiseen pohjautuu olemassa olevaa elinkeinotoimintaa. Laajasti tulkittuna esitetty kivilajin suojele voi muodostua yritystoiminnan esteeksi joissain kohteissa.

TEM näkemyksen mukaan esityksen tavoitteena on suojella nimenomaan maanpinnalla olevia kalliopaljastumia, kivikkoa tai soraikkoa, jos niissä esiintyy serpentiinikasvilajistoa. Suojelun tavoitteena tuskin on kivilaji sinänsä. Suojelun määrittely kivilajin perusteella johtaa siihen, että kivilajit siltä osin, kuin niitä esiintyy syvemmillä kallioperässä tai maaperässä, tulevat suojelluksi, vaikkei niissä esiinny kyseistä luontotyyppiä. Suojelualueen määrittelyn täsmentämiseksi määritelmän tulisi kohdentua kalliopaljastumiin ja niissä esiintyvään kasvilajistoon, eli suojelun tulisi perustua todettuun kasvilajistoon eikä kivilajiin.

Ympäristöministeriö toimittaa erikseen oman selvityksensä talousvaliokunnalle. Tiukan vastausaikataulun vuoksi selvityksiä ei ollut mahdollista yhteensovittaa.